

[Fibiger.]

gerne henstille, om man ikke kunne tænke sig at få indført en værdifast afgift, en konjunkturbestemt afgift i byg efter kapitelstakst. Hvis man f. eks. skal give en 3—4 tdr. byg pr. td. land, eller hvor meget det er, i dag da priserne er nedadgående, skal man jo sørge for også at give den samme værdi på et tidspunkt, hvor priserne går op. Det skal dog gerne være sådan, at man virkelig har værdierne i behold, og at ikke det hele afregnes efter et pengebeløb. En sådan rettelse i hvert tilfælde vil jeg så indtrængende som muligt henstille til den højtærede kirkeminister at foretage.

Man har også brugt som argument, at jordfordelingen i de sønderjyske landsdele er meget dårlig, og at man venter forslag om en ændring, så at man kan komme til en bedre fordeling. Dette vil jeg såvel personlig som på mit partis vegne give tilslutning til, men det kunne jo udmærket ske, uden at man udstykkede præstegårdsjorderne. Man kunne f. eks. bestemme i den lov, der kommer om jordfordeling, at præstegårdsjorden skulle falde ind under denne lov, således at man også kunne udstykke den, dog kun hvor det var hensigtsmæssigt, for at den ikke kom til at ligge og spærre for en fornuftig jordfordeling. En ordning i så henseende vil jeg gerne arbejde med til.

Nu hævder man, at disse præstegårdsjorder navnlig skal udstykkes sådan, at der kan blive tillægsparceller af dem, men meningen er jo, at man gerne vil beholde nogle præstegårde; man vil også gerne sætte bygninger derpå, så de kan bortforpagtes, eller hvordan det nu skal ordnes. Det er der ikke noget at sige til, men som udviklingen har formet sig i Sønderjylland, har man jo netop bortforpagtet disse jorder fortrinsvis til husmænd, for en bestemt afgift i byg efter kapitelstakst, så der sker i virkeligheden ikke nogen ændring i så henseende. Den ærede ordfører for socialdemokratiet sagde, at man kom til at give for meget for det, og nu gjaldt det om, at husmændene skulle have jorden noget billigere. Det vil sige, at for at husmændene kan få jorden billigere, skal kirken give afkald på sine retmæssige værdier, som den har skøde på. Det kan dog ikke være meningen. Man prøver på at bøde på forholdet gennem det beløb, man vil give fra statens side, men det er efter min opfattelse ikke tilstrækkeligt.

Nu siges det, at man nogle steder har bortforpagtet disse præstegårdsjorder ikke til husmænd, men til gårdmænd. Ja, det kan jo godt passe nogle steder, men det er

nu mit indtryk, at jorden de allerfleste steder er bortforpagtet til husmænd, og jeg vil endda gå så vidt at sige, at hvis det kunne hjælpe, skulle man gå til at lovfæste, at præstegårdsjorden udlejedes til husmænd, der havde så og så meget jord, sådan at de kunne supplere op. Hvis man gjorde det, var man jo ude over den vanskelighed, at indeklemte husmandsbrug dernede ikke kan få deres brug så store, at en husmandsfamilie kan leve deraf. På et tidspunkt, da man netop har vedtaget jordlove gældende for hele vort land og tilsigtende at fremskaffe tillægsjord for at bringe bedrifterne op på en størrelse, så at en familie kan leve af dem, synes det mig ikke urimeligt at vedtage en bestemmelse om, at jorder, der ejes af menighederne dernede, også skal bortforpagtes til husmænd, så disses brug kan suppleres op til en passende størrelse.

Jeg skal ikke komme ind på enkeltheder i det foreliggende forslag, men har søgt mere at holde mig til de store linier. Hvis man lovfæstede, at præstegårdsjorden i Sønderjylland skulle gå med ind under jordfordelingen, og lovfæstede, at præstegårdsjorden kun skulle udlejes til husmandsbrug, til opsupplering af disse, forekommer det mig, at man egentlig havde løst opgaven på en for begge parter tilfredsstillende og god måde. Efter det, der er foreslået her, går man i virkeligheden menighedsrådenes ejeret for nær, og det synes jeg ikke man bør gøre. Hvis menighedsrådene havde givet hel og fuld tilslutning, ville sagen have stillet sig noget anderledes for mit vedkommende, men det spørgsmål må vi først have klaret. Efter min mening bør man gå ind i en forhandling med menighedsrådene — jeg mener nemlig, udvalget har krav på at få menighedsrådenes stilling at vide —, en virkelig forhandling, efter at bestyrelsen for menighedsrådene dernede har sammenkaldt menighedsrådene til et møde, således at man kan få klaret, hvordan de ser på det, og envidere må man i alle tilfælde sørge for, at der bliver tale om en værdifast erstatning, en kapitelstakst.

Jeg ved ikke, om man af dette har fået indtryk af det konservative folkepartis stilling til denne sag. Vi er imod, at man udenom menighedsrådene foretager en udstykning på denne måde, og vi ønsker at finde en løsning, som også kan tilfredsstille husmændene dernede, idet man samtidig tager hensyn til den private ejendomsret i Sønderjylland.

Skytte: Da man gennemførte loven af 30. juni 1922 om indførelse af dansk kirke-